

СТРАТЕГІЧНА МОДЕЛЬ СИНЕРГЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО ЦИКЛУ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

STRATEGIC MODEL OF SYNERGETIC DEVELOPMENT OF INNOVATION-ORIENTED FIXED ASSETS MODERNIZATION CYCLE

У статті досліджено актуальні питання відтворення основних засобів підприємств вітчизняної економіки, зважаючи на сучасні виклики, такі як економічна нестабільність, зростання конкуренції та потреба в інноваціях. Визначено ключові особливості простого, розширеного та звуженого відтворення основних засобів, розкрито їхній вплив на фінансову стійкість підприємств та ефективність виробничої діяльності. Значну увагу приділено особливостям обліку й аудиту основних засобів, зокрема, питанням амортизації, оцінки фізичного та морального зносу, а також фінансування заходів з оновлення матеріально-технічної бази. Проаналізовано стратегічні аспекти управління основними засобами у контексті цифровізації економіки, впровадження інноваційних підходів та міжнародних стандартів фінансової звітності. Розглянуто механізми інтеграції інноваційних технологій у процеси модернізації основних засобів, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств. Визначено роль амортизаційної політики як одного з основних джерел фінансування оновлення основних засобів, а також запропоновано підходи до підвищення її ефективності. Результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення обліково-аналітичних процедур, формування стратегій сталого розвитку підприємств та підвищення їх інвестиційної привабливості. Запропоновані в статті методичні підходи орієнтовані на практичне використання в управлінні основними засобами, що робить дослідження корисним для науковців, практиків у сфері бухгалтерського обліку, аудиту та управління, а також представників бізнесу.

Ключові слова: відтворення основних засобів, амортизаційна політика, фінансування модернізації, цифровізація економіки, інноваційне управління.

The article examines the actual aspects of reproduction of the fixed assets of domestic enterprises in the conditions of modern economic challenges. Reproduction of fixed assets is a critically important process for ensuring the sustainable development of enterprises, increasing their competitiveness and adapting to rapid changes in the external environment. The author analyzes the key problems that arise during the planning, financing and implementation of measures to update the material and technical base of enterprises, focusing on the role of innovative approaches and investment policy. The work examines the peculiarities of accounting and auditing of reproduction of fixed assets, in particular, issues of depreciation policy, assessment of physical and moral wear and tear, as well as methods of financing both simple and extended reproduction. The relationship between the qualitative characteristics of fixed assets and indicators of financial stability of enterprises is highlighted. Particular attention is paid to the analysis of the impact of scientific and technical progress on the processes of modernization and restoration of fixed assets using innovative forms of production organization and integration of modern technologies. The article systematizes approaches to the classification of types of reproduction of fixed assets (simple, extended, and narrowed), defines their key characteristics, indicators, and sources of financing. The author emphasizes the importance of strategic planning for the renewal of fixed assets in the context of digitalization of the economy and the growing role of international financial reporting standards. The practical significance of the work consists in determining the mechanisms for the integration of risk-oriented capital asset management strategies, which will contribute to more efficient use of enterprise resources, increasing their investment attractiveness and stability in conditions of economic uncertainty. Methodical approaches proposed by the author can be used to improve the management of fixed assets both at the level of individual enterprises and at the scale of the industry.

Key words: : reproduction of fixed assets, depreciation policy, modernization financing, digitalization of the economy, innovative management.

УДК 657.422

DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.15-46>

Краєвський В.М.¹

д.е.н., професор,
декан факультету податкової справи,
обліку та аудиту,
Державний податковий університет

Мискін Ю.І.²

д.е.н., професор,
професор кафедри економічної
політики, маркетингу та бізнес-аналітики,
Державний податковий університет

Kraievskiy Volodymyr

State Tax University

Myskin Yuri

State Tax University

Постановка проблеми. В умовах швидкого технологічного прогресу та глобальної конкуренції підприємства змушені постійно оновлювати свої основні засоби, щоб залишатися конкурентоспроможними. Використання застарілого обладнання може призводити до зниження продуктивності, підвищення витрат і зменшення якості продукції. Економічна нестабільність та інфляційні процеси підвищують вартість нових основних засобів, що вимагає від підприємств ретельного планування та оптимізації витрат на їх придбання і модернізацію. Рациональне управління основними засобами сприяє підвищенню ефективності використання

ресурсів підприємства, що, у свою чергу, може призвести до збільшення прибутковості та зміцнення фінансового стану підприємства. В умовах змін у законодавчому та регуляторному середовищі, підприємства також повинні адаптуватися до нових вимог, що робить управління основними засобами ще більш важливим. Усе це підкреслює необхідність ефективного управління відтворенням основних засобів для забезпечення розвитку та успіху підприємства на ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методичні засади управління основними засобами та їх відтворення є предметом наукових

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3513-3666>

² ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8160-3262>

досліджень таких вчених, як Г.М. Асмолова [2], Л.М. Васильєва [3], Т.О. Бугай [3], Д. Крисанов [5], К. Бужимська [5], І. Г. Волошан [4], О.В. Починок [10], Н.М. Селіванова [11], Н. А. Яковишина [12] та К.А. Яковенко [12]. Поруч із значним науковим доробком, залишаються недостатньо дослідженими питання стратегічного планування оновлення основних засобів, впливу міжнародних стандартів фінансової звітності на облік і управління активами підприємств та адаптації управлінських систем до змінних умов зовнішнього середовища. Зокрема, потребують поглибленого аналізу механізми фінансування циклічного оновлення, класифікація типів відтворення, роль амортизаційної політики в забезпеченні інвестиційної активності підприємств.

Недостатність наукових розробок у цих аспектах ускладнює формування універсальних підходів до управління основними засобами, що дозволили б інтегрувати їх відтворення у сучасні стратегії сталого розвитку. Це зумовлює необхідність подальших досліджень, спрямованих на уточнення функціональних характеристик основних засобів, їх взаємозв'язку із фінансовими результатами та адаптації до сучасних викликів цифрової економіки.

Постановка завдання. Метою статті є ідентифікація ключових проблемних аспектів управління відтворенням основних засобів підприємств та організацій та формування шляхів їх вирішення. Досягнення поставленої мети можливе у випадку вирішення таких завдань: визначити концептуальний зміст та значення відтворення основних засобів підприємств і організацій; дослідити особливості обліку і аудиту відтворення основних засобів підприємств і організацій; розглянути стратегічні аспекти відтворення основних засобів в умовах цифровізації діяльності підприємств та організацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Враховуючи значну питому вагу основних засобів у складі необоротних активів підприємств та організацій, можна стверджувати також і те, що вони істотно впливають на показники фінансового стану, у тому числі на фінансові результати. Даний вплив відбувається в результаті закладення в собівартість продукції амортизації, яка залежить від вартості основних засобів, обраного методу амортизації, а отже прямо пропорційно впливає на отримання підприємством прибутку від операційної діяльності, величину прибутку до оподаткування та чистого прибутку. У той же час, кількісний та якісний склад основних засобів безпосередньо здійснює вплив на фінансовий стан підприємства. Так, зміна основних засобів впливає на ліквідність підприємства, надмірне завантаження виробничими потужностями призводить до зниження показників оборотності власних коштів та, як наслідок, до втрати підприємством його фінансової

незалежності. Тому важливою умовою успішного функціонування суб'єктів господарювання є відповідність розвитку теорії та практики управління основними засобами на кожному підприємстві, що передбачає вдосконалення їх бухгалтерського обліку та аудиту. Відтворення основних засобів виявляється у вдосконаленні їх технологічної та галузевої структури, виробничого апарату, підвищенні частки їх активних елементів.

Розрізняють просте та розширене відтворення основних засобів. При простому відтворенні у кожному наступному циклі відбувається створення нових або відновлення діючих основних засобів у попередній їх кількості та якості. Джерелом фінансування заміни зношених основних засобів нараховано суму амортизаційних відрахувань [3]. При розширеному відтворенні кожного наступного циклу відбувається кількісне та якісне зростання основних засобів. Джерелом фінансування розширеного відтворення є використання частини створеного додаткового продукту. Якісну характеристику діючих основних засобів відображає показник їхнього зносу, а динаміку відтворювальних процесів – коефіцієнти оновлення та вибуття. Порівняння показників оновлення та вибуття основних засобів дає уявлення про тип їхнього відтворення. Якщо показник оновлення вищий, ніж показник вибуття, відбувається розширене відтворення основних засобів. Рівність їх свідчить про просте відтворення, коли вищий показник вибуття основних засобів – відбувається їх звужене відтворення.

У сучасних умовах господарювання в Україні є дискусійним питання формування облікової політики підприємства. У зв'язку з цим проблема ефективного використання основних засобів є дуже актуальною, вирішення якої значною мірою залежить від удосконалення амортизаційної політики на підприємстві [1]. Оскільки в нинішній практиці господарювання амортизаційні відрахування є одним із власних джерел фінансування відтворення основних засобів, а за умови зниження прибутковості виробничої діяльності та зменшення можливостей фінансування за рахунок кредитування – чи не основним джерелом реінвестицій, тому дослідження питань амортизаційних відрахувань та амортизаційної їхнє нормативне регулювання є запорукою зростання інвестиційної активності суб'єктів господарювання. Відповідно до НП(с)БО 7 «Основні засоби», амортизація – систематичний розподіл вартості необоротних активів, що амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації) [8]. Розрізняють фізичне та моральне зношування основних засобів.

Фізичний знос (фізичне (матеріальне) спрацьовування) – це поступова втрата об'єктом основних засобів споживчої вартості, тобто своїх первісних техніко-експлуатаційних якостей, при

використанні, що призводить до зменшення їхньої реальної вартості (економічного зносу) і внаслідок чого він не може експлуатуватися в надалі у виробництві без ремонту. Тобто, мається на увазі суто матеріальне зношування його окремих елементів основних засобів. Моральне зношування (техніко-економічне старіння) – це знос основних засобів, який пов'язаний з науково-технічним прогресом, результатом якого є вдосконалення техніко-економічних критеріїв попередніх поколінь машин та обладнання.

Знос та амортизація – це взаємопов'язані та обумовлені поняття. Якщо знос вказує на ступінь зміни вартості об'єкта основних засобів з початку їх використання в процесі виробництва, втрати частини вартості з часом та виробничих факторів, то амортизація характеризує, яка частина зносу переноситься на виготовлену продукцію, вартість враховується у діяльності витрат звітного періоду, тобто якою є частка спрацьовування, зносу основного засобу за конкретний період [7; 10; 11]. Так, поняття зносу значно ширше, ніж амортизація, оскільки враховує вартість об'єкта основного кошти, перенесену на продукцію протягом усього терміну використання, а амортизація – лише за певний звітний проміжок часу і належить до складу витрат виробництва та діяльності. У той самий час, знос є причиною амортизації. В умовах ринкових форм господарювання одним із основних питань є підвищення ефективності експлуатації основних засобів суб'єкта господарювання. Від того, наскільки вирішено цю проблему, залежить фінансовий стан підприємства, його конкурентоспроможність на ринку.

Суть відтворення основних засобів проявляється у його постійного руху, як і зумовлює необхідність вивчення механізму відтворення основного капіталу. Оборот основного капіталу та його відтворення – тотожні поняття, економічний зміст яких полягає у кругообігу основного капіталу.

Відтворення основних засобів – це процес безперервного оновлення та покращення, тому часто йдеться про циклічність таких якісних змін. Тобто, відтворення – це безперервне відновлення процесу виробництва товарів, послуг та духовних благ, на основі якого здійснюється відтворення всіх елементів економічної системи – продуктивних сил, техніко-економічних, виробничих відносин (або відносин економічної власності) та господарського механізму.

Крім того, важливо пам'ятати, що в нормальному режимі експлуатації об'єкта основних засобів немає потреби переглядати майбутні економічні вигоди, які принесе його використання, оскільки це відбувається ще в момент його придбання. Якщо змінюються техніко-економічні параметри, це є першою причиною визначення змін і очікуваних економічних вигод. Особливо в умовах

обмеженості грошових ресурсів виникає необхідність пошуку джерел фінансування інвестиційної діяльності, у тому числі на проведення ремонтно-поліпшувачих робіт, і таким джерелом можуть бути амортизаційні відрахування, які формуються та утворюють фонд відновлення.

На етапі розвитку економіки вітчизняні підприємства намагаються постійно підвищувати рівень ефективності використання основних засобів. Але головною проблемою, яка на сьогодні ще не до кінця вирішена, залишається проблема коректного, адекватного обліку операцій із основними засобами підприємств, а особливо операцій із фінансовим лізингом та операційною орендою. З розвитком ринкових відносин у бухгалтерському обліку операцій із основними засобами відбулися кардинальні зміни, що вплинуло на процедури внутрішнього аудиту. Він є невід'ємною частиною системи управління підприємством, яка покликана попередити факти шахрайства персоналу, забезпечує збереження активів, здійснює внутрішній консалтинг тощо.

На сучасному етапі більшість вітчизняних промислових підприємств найбільш пріоритетними є оновлення систем машин, засноване на інноваційній формі [2]. Це визначається наявністю великого обсягу застарілих технологій, обладнання на багатьох підприємствах обробної промисловості, низькою

Необхідність використання саме інноваційної форми відтворення основних засобів визначається тим, що саме інновації дозволяють перейти від наздоганяючого типу розвитку до лідера. Вкладаючи кошти у розробку перспективного нового продукту, формуючи під нього технологічний та виробничий потенціал, підприємство може, «перескочивши» кілька етапів розвитку, стати лідером серед світових конкурентоспроможних компаній. Для цього потрібне відтворення саме систем машин і саме на інноваційній основі.

Однак, для реалізації даних способів та форм оновлення необхідний комплексний підхід для його здійснення. Необхідна побудова механізму, що забезпечує орієнтацію всіх характеристик ринку та макроекономічної моделі господарювання на реалізацію такого відтворення основних засобів. Нині такої комплексної системи не сформовано. Можна виділити різні негативні прояви окремих елементів господарського механізму, що перешкоджають даним способам та формам оновлення основних засобів у обробних виробництвах. При цьому слід враховувати, що підприємства відрізняються великою різноманітністю. Причинами цього є особливості технологічного процесу (дискретний, безперервний), характеристики продукції та її затребуваність на ринку, форми власності та інтеграції у великі корпоративні структури. Пов'язано це з тим, що

ступінь інтеграції підприємств впливає на цільові характеристики оновлення та способи прийняття рішення щодо його проведення, ресурсні можливості, ринкову затребуваність результатів. З цієї точки зору є необхідним виділяти підприємства, що входять у великі компанії з виробництва конкурентоспроможної на світовому ринку сировини та з виробництва «сировинних» напівфабрикатів (нафтопереробні, металургійні підприємства та ін.), підприємства, не пов'язані з первинною переробкою сировини, але мають велике значення для економіки країни загалом (великі машинобудівні підприємства, підприємства ВПК та ін.), інші підприємства різних галузей та форм власності.

Характеризуючи проблеми оновлення основних засобів, слід також враховувати, що навіть усередині цих груп підприємств не однакові за своїм конкурентним статусом, фінансовим станом, становищем на ринку, здатністю впливати на прийняття рішення в керуючій компанії. Тому говорячи про проблеми відтворення, оцінюються середні тенденції та явища по цій групі.

Для подальшого формування заходів щодо їх вирішення всі проблеми, пов'язані з відтворенням основних засобів на підприємствах, слід певним чином систематизувати. Видається доцільним згрупувати їх за такими ознаками: можливі стимули оновлення та способи прийняття рішення про оновлення основних засобів; показники ринку, що впливають на оновлення; ресурсні можливості; взаємозв'язок з науково-дослідними та дослідно-конструкторськими роботами (НДДКР) та питаннями підвищення якості; «вбудованість» відтворення у стратегічний розвиток організації; взаємозв'язок із іншими учасниками інноваційно-інвестиційного процесу.

Говорячи про характеристики відтворення за першою ознакою – стимули та способи прийняття рішення – можна відзначити, що для підприємств, що входять до інтегрованих структур, як сировинної, так і не сировинної орієнтації, переважають неринкові стимули оновлення. Стимулюють оновлення основних засобів на таких підприємствах урядові організації, звичайно, не безпосередньо, а через непрямі методи та рішення. Наприклад, для нафтопереробних підприємств – це ухвалення нових екологічних стандартів палив, у результаті підприємства змушені провести технічне переозброєння для випуску палив стандарту Євро-4 і Євро-5. Для машинобудівних підприємств ВПК – це вимога виконання у строк та належній якості держзамовлення, внаслідок чого вони змушені оновлювати обладнання для досягнення заданих параметрів. При цьому слід зазначити, що на відміну від підприємств із суто ринковою орієнтацією, де рішення про оновлення приймається менеджментом та власниками, темпи та

масштаби відтворення основних засобів на підприємствах перших двох груп значно вищі.

Звертають на себе увагу характеристики, пов'язані із взаємодією процесів відтворення основних засобів з інноваційною складовою, а саме з ресурсними можливостями з боку застосовуваних технологій, взаємозв'язок зі службами НДДКР, іншими учасниками інноваційно-інвестиційного ланцюжка. Враховуючи технологічну відсталість більшості вітчизняних промислових підприємств, їм усім доводиться при відтворенні основних засобів приймати рішення про вибір технології. Підприємства першої групи менш обмежені у фінансових ресурсах у зв'язку з тим, що вони входять до складу великих вертикально-інтегрованих компаній, до того ж вони повинні враховувати відсутність вітчизняних технологій, що відповідають світовому рівню. У зв'язку з цим вони орієнтуються на використання іноземних технологій, що визначає й інші характеристики: залежність у виборі устаткування експортера технологій.

Підприємства другої групи також за відтворенням основних засобів менш фінансово обмежені порівняно з підприємствами, орієнтованими на вільний ринок, але тільки в тій частині виробництва, що відноситься до держзамовлення. Решта виробничого апарату за своїми характеристиками оновлення аналогічна підприємствам третьої групи. Як відмінність підприємств другої групи можна назвати вибудовану систему взаємодії з службами НДДКР та іншими учасниками інноваційно-інвестиційного процесу, але у реалізації держзамовлення. У несприятливому становищі з погляду інноваційного обґрунтування відтворення основних засобів перебувають підприємства третьої групи. Як правило, у зв'язку з нестійким фінансовим становищем, у них нерозвинені власні служби НДДКР, відсутня взаємодія з учасниками інноваційно-інвестиційного процесу.

Можна відзначити ще одну важливу характеристику практично всіх типів підприємств, за винятком підприємств другої групи, але лише щодо виконання держзамовлення. Це орієнтація переважно на поточні завдання, відсутність ув'язування проектів відтворення зі стратегічними перспективами розвитку підприємств. Орієнтація при оновленні на продукцію, що вже випускається зарубіжними конкурентами, імпортні технології та обладнання закріплюють технологічну відсталість вітчизняних підприємств і дають їм вирішити проблеми, властиві наздоганяючому типу розвитку. Без впровадження провідних проривних інноваційних розробок з відповідним забезпеченням технологіями та обладнанням неможливо підвищити ефективність відтворення основних засобів.

Висновки. Таким чином, для подолання техніко-технологічної відсталості багатьох вітчизняних промислових підприємств необхідне формування

на макрорівні комплексного механізму, що забезпечує відтворення основних засобів. Він має бути орієнтований на пріоритетне відтворення на підприємствах систем основних засобів під новітні технології для випуску конкурентоспроможної продукції на інноваційній основі. Даний механізм повинен враховувати існуючі характеристики ринку, ресурсні можливості у підприємств різних типів, структуру підприємств, що склалася, і діючі стимули відтворення. Необхідне створення єдиної системи інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств із відповідним урахуванням інтересів її окремих учасників. Для підприємств певного типу доцільно використовувати як ринкові, так і неринкові стимули до відтворення з урахуванням перспективних розробок інноваційної, затребуваної ринком продукції. Необхідно оновлювати основні засоби у рамках коопераційних технологічних ланцюжків, у тому числі шляхом формування та реалізації великих інвестиційних проектів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Kraievskiy V. M. Actual issues of reproduction of fixed assets of domestic enterprises. *Економіка розвитку систем*, 2024. Том 6. № 2. С. 17–22
2. Асмолова Г. Механізм регулювання відтворення основних засобів підприємств. *Економіст*. 2010. № 7. С. 24–27.
3. Васильєва Л. М., Бугай Т. О. Узагальнення наукових підходів до сутності поняття «основні засоби» як об'єкта бухгалтерського обліку. *Бізнес Інформ*. 2023. № 9. С. 186–191.
4. Волошан І.Г. Облік створення і використання резерву на оновлення, модернізацію основних засобів підприємства. *Інноваційна економіка*. 2014. № 6. С. 293–297.
5. Крисанов Д., Бужимська К. Знос, амортизація та відтворення основних засобів у харчовій і тютюновій промисловості України. *Економіст*. 2011. № 11. С. 23–29.
6. Мискін Ю.І., Краєвський В.М., Мискіна О.О. Сутність амортизації основних засобів як об'єкта обліку та аналізу. *Український економічний часопис*, 2024. № 6. С. 69–73
7. Набок Є.В. Стан основних засобів вітчизняних підприємств у порівнянні з досвідом розвинутих країн. *Бізнес Інформ*. 2013. № 10. С. 194–198.
8. НП(с)БО 7 «Основні засоби». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (дата звернення: 20.01.2025)
9. Петренко А.Я., Попова В.Д. Організація обліку основних засобів та шляхи її вдосконалення. *Економіка та суспільство*. 2018. Вип. 18. С. 994–1001.
10. Починок О. В. Поняття «основні засоби» у сучасних наукових дослідженнях. *Економіка України в умовах євроінтеграції: виклики та перспективи розвитку*. 2018. С. 197–199
11. Селіванова Н.М., Качанова Н.С. Організаційно-методичні аспекти компонентного обліку

основних засобів в умовах переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності. *Економіка: реалії часу*. 2020. №1. С. 53–60.

12. Яковина Н.А., Яковенко К.А. Теоретичні основи обліку основних засобів. *Молодий вчений*. 2018. №5. С. 779–782.

REFERENCES:

1. Kraievskiy V. M. (2024) Actual issues of reproduction of fixed assets of domestic enterprises. *Economics of Systems Development*, vol. 6, no. 2, pp. 16–21
2. Asmolova, H. (2010) Mekhanizm rehulivannia vidtvorennia osnovnykh zasobiv pidpriemstv [The mechanism for regulating the reproduction of fixed assets of enterprises]. *Ekonomist – Economist*, vol. 7, pp. 24–27.
3. Vasilieva L.M., Buhai T.O. (2023) Uzahalnennia naukovykh pidkhodiv do sutnosti poniattia «osnovni zasoby» yak ob'iekta bukhhalterskoho obliku [Generalization of scientific approaches to the essence of the concept of “fixed assets” as an object of accounting]. *Biznes Inform – Business Inform*, vol. 9, pp. 186–191. (in Ukrainian)
4. Voloshan I.H. (2014) Oblik stvorennia i vykorystannia rezervu na onovlennia, modernizatsiiu osnovnykh zasobiv pidpriemstva [Accounting for the creation and use of reserves for updating and modernization of fixed assets of the enterprise]. *Innovatsiina Ekonomika – Innovative Economy*, vol. 6, pp. 293–297. (in Ukrainian)
5. Krysanov D., Buzhymaska K. (2011) Znos, amortyzatsiia ta vidtvorennia osnovnykh zasobiv u kharchovii i tiutiunovii promyslovosti Ukrainy [Wear, depreciation, and reproduction of fixed assets in the food and tobacco industries of Ukraine]. *Ekonomist – Economist*, vol. 11, pp. 23–29. (in Ukrainian)
6. Miskin Yu.I., Kraievskiy V.M., Miskina, O.O. (2024) Sutnist amortyzatsii osnovnykh zasobiv yak ob'iekta obliku ta analizu [The essence of depreciation of fixed assets as an object of accounting and analysis]. *Ukrainskyi Ekonomichnyi Chasopys – Ukrainian Economic Journal*, vol. 6, pp. 69–73. (in Ukrainian)
7. Nabok Ye.V. (2013) Stan osnovnykh zasobiv vitchyznianskykh pidpriemstv u porivnianni z dosvidom rozvynutykh krain [The state of fixed assets of domestic enterprises in comparison with the experience of developed countries]. *Biznes Inform – Business Inform*, vol. 10, pp. 194–198. (in Ukrainian)
8. NP(s)BO 7 «Osnovni zasoby» [National regulation (standard) of accounting 7 “Fixed assets”]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (accessed January 4, 2025) (in Ukrainian)
9. Petrenko A.Ya., Popova V.D. (2018) Orhanizatsiia obliku osnovnykh zasobiv ta shliakhy yii vdoskonalennia [Organization of fixed assets accounting and ways to improve it]. *Ekonomika ta Suspilstvo – Economics and Society*, vol. 18, pp. 994–1001. (in Ukrainian)
10. Pochynok O.V. (2018) Poniattia «osnovni zasoby» u suchasnykh naukovykh doslidzhenniakh [The concept of “fixed assets” in modern scientific research].

Ekonomika Ukrainy v Umovakh Yevrointehratsii – Economy of Ukraine in the Context of European Integration, pp. 197–199. (in Ukrainian)

11. Selivanova N.M., Kachanova N.S. (2020) Orhanizatsiino-metodychni aspekty komponentnoho obliku osnovnykh zasobiv v umovakh perekhodu na mizhnarodnistandartyfinansovoizvitnosti [Organizational and methodological aspects of component accounting

of fixed assets under the transition to IFRS]. *Ekonomika: Realii Chasu – Economics: Realities of Time*, vol. 1, pp. 53–60. (in Ukrainian)

12. Yakovyshyna N.A., Yakovenko K.A. (2018) Teoretychni osnovy obliku osnovnykh zasobiv [Theoretical foundations of fixed assets accounting]. *Molodyi Vchenyi – Young Scientist*, vol. 5, pp. 779–782. (in Ukrainian)